

**Geregistreerde COA en Politie meldingen op en rondom COA-
opvanglocaties**

Inleiding / samenvatting

Voor u ligt het overzicht van het aantal geregistreerde meldingen op en rondom COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers)-opvanglocaties (registraties op COA adressen).

Uitgangspunt voor dit rapport zijn de meldingen bij bestaande asielzoekerscentra en noodopvanglocaties van het COA. Voor dit overzicht is gekeken naar de COA- en Politie meldingen vanaf 1 januari tot en met 31 december 2015 op of rondom (het adres van) COA-opvanglocaties.

In het overzicht staat dat bij het COA in 2015 ruim 8000 meldingen zijn geregistreerd. Bij ruim 5000 ging het om overtredingen van de huisregels van het COA, zoals het niet schoonmaken van de eigen kamer, de brandmelder afplakken, of geluidsoverlast veroorzaken. Bij ruim 1300 meldingen van het COA ging het om fysieke agressie zoals schoppen of slaan. De meldingen zijn naar aard en omvang dus zeer divers.

In totaal heeft de politie 4460 meldingen op COA-locaties geregistreerd. De meldingen zijn ook hier zeer uiteenlopend. Het soort incidenten dat de politie heeft genoteerd, varieert van verloren ID-papieren, diefstal en overlast tot bijvoorbeeld drugs, grote vechtpartijen of mensenhandel. Ook kunnen er valse meldingen bij zitten. In die gevallen is de politie wel opgeroepen, maar bleek assistentie door de politie niet (meer) nodig.

Aangezien het de eerste keer is dat het Ministerie van Veiligheid en Justitie een dergelijke rapportage uitbrengt, betreft het nog een product dat zich in een groeiproces bevindt. Vanaf heden zal dit overzicht halfjaarlijks worden uitgebracht, waarbij verdere verbeteringen zullen worden aangebracht.

Handelen bij meldingen

Het afgelopen jaar is het aantal COA-opvanglocaties en het aantal personen dat in COA-opvanglocaties verblijft enorm gestegen. De maatschappelijke aandacht voor incidenten op en rondom deze COA-opvanglocaties is daarbij ook toegenomen.

Incidenten die de veiligheid in het geding brengen, kunnen nooit volledig worden uitgesloten. Wel is het van belang dat zij zoveel mogelijk worden voorkomen en dat er adequaat wordt gehandeld indien zij plaatsvinden. Veiligheid en leefbaarheid zijn de basisvoorwaarden voor een omgeving waarin mensen met elkaar samenleven. Zeker wanneer die mensen uit allerlei verschillende culturen komen en vaak een onzekere toekomst hebben, zoals op de locaties van het COA. De medewerkers hebben daar specifieke aandacht voor in de begeleiding van de bewoners. Dit betekent dat het COA dagelijks contact heeft met de bewoners. Door dit contact proberen de medewerkers spanningen weg te nemen en incidenten te voorkomen.

Er is op alle COA-opvanglocaties permanent ingehuurde beveiliging aanwezig van Trigion. Naast deze beveiligingsmedewerkers zijn de COA-medewerkers zelf erg oplettend en waakzaam, hoe het met de bewoners op de locatie gaat en hoe sfeer is op de locatie. Alle medewerkers zijn getraind in het omgaan met conflictsituaties.

Het COA beschikt onder andere over huisregels en een Reglement Onthouden Verstrekkingen (ROV) om de beheersbaarheid en leefbaarheid op een locatie te bewerkstelligen. Wanneer er zich dan toch incidenten voordoen, worden daar gepaste maatregelen op genomen. Het COA spreekt bewoners aan op hun gedrag en kan als dat nodig is maatregelen opleggen waarmee voorzieningen (zowel in geld als in toegang op de locatie) worden onthouden. Op lokaal niveau is intensief contact tussen gemeente, politie, COA en andere instanties om indien de situatie daarom vraagt, zaken in goede banen te leiden en op te lossen. De procedure is dat bij strafbare feiten altijd de politie wordt ingeroepen.

Registraties die betrekking hebben op meldingen op en rondom COA-opvanglocaties

Het COA en de politie registreren beide incidentmeldingen op en rondom COA-opvanglocaties, maar zij doen dit op verschillende manieren en met een ander doel. De politie registreert informatie wanneer er om politieassistentie wordt gevraagd, zodat er zicht is welke inzet waar nodig is geweest en om welke reden. Het COA registreert met name meldingen die betrekking

hebben op de bewoners, waardoor alle medewerkers goed geïnformeerd zijn over de personen die op dat moment op hun locatie verblijven.

Om een volledig beeld van de geregistreerde meldingen te geven, zijn beide weergegeven. De incidentmeldingen van de politie en het COA zijn niet direct met elkaar te vergelijken of bij elkaar op te tellen. Voor een gedeelte zit er overlap in de cijfers van het COA en de politie. Wanneer er bijvoorbeeld een incident plaats vindt op een COA-terrein en er wordt politie-assistentie gevraagd, registreert het COA dit in het eigen interne systeem en maakt de politie van hetzelfde incident ook een registratie.

Registratie door COA

Het COA maakt voor registratie van incidenten gebruik van een digitaal Integraal Bewoners Informatie Systeem (IBIS). In dit bewonersregistratiesysteem registeren COA-medewerkers alle relevante bewonersinformatie, waaronder de incidenten waarbij bewoners betrokken waren. Binnen het COA wordt er gesproken over 'een incident' in de breedste zin van het woord. gebeurtenissen die de veiligheid, leefbaarheid en beheersbaarheid op een locatie raken of waarbij sprake is van een afwijking van de gewenste gang van zaken op een locatie, worden geregistreerd als incident. Dit is een veel bredere definitie dan 'geweldsincidenten'. Denk hierbij aan 'roken op de kamer', 'het niet schoonhouden van de eigen leefomgeving', of een rookmelder die is afgeplakt. Bij meldingen die (tevens) de openbare orde raken of lichamelijk letsel veroorzaken, of waar sprake is van strafbare feiten, wordt de politie ingeschakeld. Tevens worden door het COA signalen aan de politie doorgegeven. Voor sommige gebeurtenissen, bijvoorbeeld bij bepaalde vermoedens, bestaan aparte protocollen voor de afhandeling. Het COA zet vermoedens/signalen een op een door (meestal vanaf de locatie) aan de volgende betrokken partijen:

- Vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling worden aan de hand van de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld aan Veilig thuis doorgegeven.
- Signalen mensenhandel- en mensensmokkel worden aan het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel (EMM) doorgegeven.
- Vermoedens van radicalisering en jihadisme worden doorgegeven aan de betrokken instanties zoals politie, de NCTV en AIVD.

De cijfers in deze rapportage zijn handmatig geanalyseerd; door de wijze van registratie is het mogelijk dat er bij de COA cijfers enkele dubbelingen zitten. Hierop is zoveel mogelijk gecorrigeerd. Er loopt op dit moment een grootschalig traject binnen het COA gericht op de verbetering van de incidentenregistratie. Hierin wordt met name gewerkt aan verbetering van de kwaliteit van de registraties (cq. eenduidig, volledig, tijdig en feitelijk), door het opstellen van heldere beleidskaders en door te investeren in kennis en bewustwording van de medewerkers. Deze nieuwe werkwijze wordt gefaseerd ingevoerd en is begin januari gestart. De implementatie wordt in de loop van 2016 volledig gerealiseerd.

Registratie door Nationale Politie

De Nationale Politie maakt voor registratie van meldingen gebruik van de basisvoorziening handhaving (BVH) op eenheidsniveau. Met behulp van de bluespot monitor worden deze gegevens inzichtelijk gemaakt. Het is niet uit te sluiten dat er, door menselijk handelen, enkele dubbele registraties zitten in de cijfers van de politie. Hierop is zoveel mogelijk gecorrigeerd.

Bij de politieregistraties is gekeken naar de meldingen die door de politie zijn geregistreerd op het adres van de COA-opvanglocaties (reguliere locaties en noodopvang) in 2015. De locatiegegevens van de centra zijn afkomstig van het COA. Hierbij speelde het merendeel van de meldingen zich af op de COA-opvanglocaties zelf, in sommige gevallen vond het incident plaats in de nabije omgeving van deze locaties. Daarnaast zijn locaties met een bezetting kleiner dan 20 weggelaten vanwege de mogelijke herleidbaarheid van meldingen tot individuen. Voor recent geopende locaties zijn alleen de meldingen meegenomen die sinds de ingebruikname als opvanglocatie zijn geregistreerd.

Landelijke en regionale meldingeninformatie door de politie

Dit overzicht geeft een beeld van álle politieregistraties op de adressen van de COA-locaties. De aantallen zeggen niets over de ernst, omvang en inhoud van de meldingen. De lokale duiding per COA-opvanglocatie bij dit overzicht is dan ook van groot belang. De politie werkt op dit moment – in afstemming met lokaal gezag – aan een duiding van de lijst per COA-opvangadres van het aantal geregistreerde politiemeldingen waarop de informatie in dit document is gebaseerd. In dat kader kunnen in de lokale overzichten onder meer meldingen voor loos alarm, dubbele meldingen e.d. eruit worden gehaald. Dat kan tot gevolg hebben dat op lokaal niveau andere aantallen worden genoemd.

Overzicht geregisteerde meldingen 2015 bij COA-opvanglocaties

Meldingen geregistreerd door het COA	Aantal COA-registraties 2015
<i>Suicide bewoner COA-opvanglocatie</i> Betreft suicides van een vreemdeling die op een COA-opvanglocatie verblijft. De doodsoorzaak wordt vastgesteld door een schouwarts van de GGD.	2
<i>Verbale suïcidedreiging op COA-opvanglocatie</i> Suïcidedreigingen zijn alle feitelijke en verbale uitingen die door de bewoner worden gedaan die betrekking hebben op het beëindigen van zijn of haar leven.	312
<i>Zelfdestructieve actie op COA-opvanglocatie</i> Betreft zelfbeschadiging door vreemdelingen	369
<i>Overlast in COA-opvanglocaties zelf</i> Betreft het overtreden van COA-huisregels, zoals geluidsoverlast of vervuiling van de eigen leefruimte.	5072
<i>Door COA geregisteerde agressie en geweld tegen personen</i> Bewoners en medewerkers kunnen te maken krijgen met agressie en geweld. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen: 1. Non-verbaal: Agressieve houding of gebaren 2. Verbaal: Schelden, dreigen met woorden 3. Fysiek: Slaan, schoppen, trappen e.d.	2394 Waarvan: Non verbaal 269 Verbaal 759 Fysiek 1366
Meldingen geregistreerd door de Politie	Aantal registraties 2015
<i>Door politie geregistreerd / bij politie gemeld als geweld</i> Dit betreffen voornamelijk mishandelingen zonder blijvend letsel en bedreigingen.	377
<i>Assistentie en overige meldingen</i> Dit betreffen meldingen waarbij assistentie van politie is ingeroepen of ander soort meldingen. Deze meldingen zijn zeer uiteenlopend van aard en omvang: van een melding van een verloren ID kaart tot een vermissing van een kind. Hier zitten ook loze meldingen bij.	2254
<i>Openbare orde en vernielingen</i> Onder deze categorie vallen bijvoorbeeld vechtpartijen zonder gevolgen, ruzies en overlast. Ook vernielingen door derden op de locatie vallen hieronder.	1115
<i>Vermogen</i> Vermogensmisdrijven zijn zeer breed: van een fietsendiefstal tot een auto-inbraak.	225
<i>Verkeer</i> Verkeerszaken betreffen feiten als rijden zonder rijbewijs, rijden onder invloed en onverzekerd rijden.	62
<i>Drugs en alcohol</i> Meldingen waarbij drugs en alcohol zijn aangetroffen, inclusief vermoedens van.	69
<i>Zeden bij COA-opvanglocaties</i> Verdenking of vermoeden misdrijf tegen de zeden	55
<i>Mensenhandel en mensensmokkel</i> Verdenking of vermoeden van mensenhandel en / of mensensmokkel	34
<i>Overig</i> De categorie overig betreft grotendeels vervuiling van het systeem of kopieën van registraties.	269

Bijzondere en opvallende zaken in categorieën van COA- en Politieregistraties

COA-registraties in perspectief

In 2014 zijn er door het COA in de categorieën 'Suicide van bewoner', 'Verbale suïcidedreiging op COA-opvanglocatie', 'Zelfdestructieve actie op COA-opvanglocatie', 'Overlast in COA-opvanglocaties zelf' en 'door COA geregistreerde agressie en geweld tegen personen' in totaal 4.162 meldingen geregistreerd. In dezelfde categorieën zijn daar bij het COA in 2015 8.149 meldingen geregistreerd. Het aantal personen dat in COA-opvang verblijft is het afgelopen jaar sterk toegenomen. De bezetting bedroeg op 1 januari 2015 24.467 personen en op 1 januari 2016 47.276 personen. Het aantal meldingen is in absolute aantallen gestegen; uitgaande van de bezetting zoals hiervoor genoemd is er een evenredige stijging te signaleren.

Politie-registraties in perspectief

In Nederland zijn er in 2015 in totaal circa 3 miljoen politiemeldingen geregistreerd. Hiervan zijn er 4.460 geregistreerd bij de COA-opvang locaties.

Het plaatsen van de politiecijfers in perspectief -bijvoorbeeld de vergelijking met aantallen meldingen binnen de Nederlandse bevolking- is complex. De populatie in de COA-opvang is niet direct te vergelijken met de populatie in Nederland, qua samenstelling, achtergrond, cultuur etc.. Een vergelijking met opvanglocaties in het buitenland of met andere specifieke groepen is niet mogelijk omdat de populatie in de COA-opvang een zeer specifieke en niet te vergelijken groep betreft.

Bijzondere en opvallende zaken

Hieronder een nadere toelichting op de bijzondere en opvallende zaken uit de registraties van het COA en de politie:

- *Suïcides van COA-bewoners:* Er zijn 2 overlijdensgevallen als gevolg van suicide gemeld door het Gezondheidscentrum Asielzoekers (GCA) aan de GGD.
- *Agressie en geweld geregistreerd door COA en politie:* In totaal registreerde COA in 2015 2.394 agressie- en geweldsmeldingen. Hiervan betreffen 269 non-verbale meldingen (agressieve houding of gebaren), 759 verbale incidenten (schelden, dreigen met woorden) en 1366 fysieke incidenten (slaan, schoppen, trappen). Van deze COA meldingen, registreerde de politie in 2015 337 agressie-meldingen. Dit betreffen vooral mishandelingen zonder blijvend letsel (236). In mindere mate is er sprake van zware mishandelingen en openlijke geweldpleging tegen personen. Het verschil in registratie bij het COA en de politie komt omdat de politie bij het overgrote deel van de meldingen niet wordt betrokken, omdat de situatie in die gevallen door de COA-medewerkers zelf gede-escalereerd kan worden. Het COA-personeel is daar immers voor opgeleid en het is volgens hun taakomschrijving deel van hun werk.
- *Zelfdestructieve actie geregistreerd bij COA-opvanglocaties:* In totaal registreerde COA in 2015 in totaal 369 zelfdestructieve acties. Bij een zelfdestructieve actie gaat het om de feitelijke actie van een COA-bewoner waarbij hij of zij zichzelf op een destructieve manier iets heeft aangedaan. Voorbeelden hiervan zijn honger- en dorststakingen, het innemen van een grote hoeveelheid pillen, automutilatie en ophanging zonder dodelijke afloop.
- *Overlast in COA-opvanglocaties zelf:* In totaal registreerde COA in 2015 5.072 zaken waarbij er overlast in de locaties plaatsvond door het overtreden van de huisregels van het COA. Denk hierbij aan roken op de kamer, geluidsoverlast of vervuiling van de eigen leefruimte.
- *Assistentie en overig geregistreerd door politie:* In de door de politie geregistreerde informatie onder deze categorie (2.254), gaat het grootste gedeelte over assistentie door

politie en overige meldingen in de politiesystemen. Het gaat dan bijvoorbeeld om loos alarm, een onwel geworden persoon of assistentie door politie op een locatie.

- *Openbare orde en vernielingen door politie geregistreerd:* Met 1.115 komt deze categorie na assistentie en overige meldingen het meeste voor binnen de Politieregistratie. Daarbinnen zijn de grootste incidentsoorten ruzie/twist (420) en overlast door verwarde personen (151).
- *Vermogensmisdrijven geregistreerd door de politie:* In deze categorie zijn 225 meldingen gedaan. Dit soort meldingen omvatten delicten van diefstal van een fiets of auto tot inbraak, de grootste incidentsoort is eenvoudige diefstal (95).
- *Drugs en alcohol geregistreerd door politie:* 69 meldingen zijn in deze categorie geregistreerd. Het gaat vooral om overlast in verband met alcohol/drugs en openbare dronkenschap. Gezien de leeftijdverdeling van de asielzoekers kan verwacht worden dat deze categorie veel meldingen bevat. Uit de cijfers blijkt echter niet dat alcohol en drugs veel problemen veroorzaken. Dat sluit overigens niet uit dat in een van de andere categorieën alcohol of drugs wel een mogelijke rol heeft gespeeld.
- *Zedenzaken bij COA-opvanglocaties geregistreerd door politie:* Het aantal genoemde zedenzaken (55) betreft de geregistreerde zedenzaken op en rondom COA-opvanglocaties. Als er inhoudelijk naar de zedenmisdrijven gekeken wordt, blijkt dat het grootste gedeelte van de meldingen zich tussen bewoners van een opvanglocatie hebben afgespeeld. Een enkele registratie gaat over poging tot misbruik van een minderjarige vluchteling door een Nederlandse man en een poging tot aanranding van een Nederlandse vrouw door een man die mogelijk afkomstig is van de COA-opvanglocatie in die plaats.
- *Mensenhandel / mensensmokkel op en rondom COA-opvanglocaties geregistreerd door politie:* In deze categorie zijn 34 meldingen geregistreerd.
- *Overig:* De categorie overig (269 meldingen in 2015) betreft grotendeels vervuiling van het systeem of kopieën van registraties. Deze zijn niet onder een van de andere categorieën te brengen.